

Handläggare

Datum 2023-06-14

Emma Dahlström

Ulrica Fredholm

Verksamhetsbeskrivning pedagogiska lokalers förutsättningar gällande förskolans organisation

Inledning

Utbildningsnämnden i Uppsala kommun har beslutat att vid nybyggnation och renovering/utökning tillämpa SKR:s funktionsprogram, tidigare Funktionsprogram för SKL Kommentus Inköpscentrals upphandling av förskolebyggnader (UBN-2020-05666). Till beslutet finns Bilaga 2 Funktionsprogram förskola, bilaga 2 punkter att bevaka (UBN-2020-05666/2). Verksamhetsbeskrivningen för den kommunala förskolan i Uppsala ska alltid ingå i underlaget. Intressenter för dokumentet är Skolfastigheter, KLLK stab fastighet och övriga aktörer i projektet.

Funktionsprogrammet hänvisar bland annat till Läroplan för förskolan 2018 samt FN:s barnkonvention. Rektor har enligt Skollag (2010:800) lagreglerad befogenhet att leda och samordna det pedagogiska arbetet på förskolan och är den som har mandat att besluta om förskolans inre organisation och resursfördelning. Inom varje enhet kan rektor välja att organisera verksamheten i det antal barngrupper hen beslutar utifrån pedagogisk idé och förutsättningar.

Syftet med detta dokument är att beskriva UBF förskolas lednings syn på hur utformningen av pedagogiska lokaler ska ge förutsättningar för varje unik verksamhet att förverkliga sin pedagogiska idé och möjliggöra en flexibel och föränderlig organisation. Förskolans ledning strävar efter en god dialog och samarbete med involverade intressenter under avgörande steg i hela processen. Förväntningen är att dokumentet ska vara en del i att möjliggöra en bra förskola med en lärmiljö där barnen kan trivas och utvecklas. Förskolelokalerna ska också erbjuda en god arbetsmiljö för personalen.

För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (Skollagen: 2 kap.35 §).

Definitioner av centrala begrepp

I Uppsala kommun förekommer flera olika definitioner på förskolans pedagogiska rum och gruppering av rum. I detta dokument används SKR:s definitioner bas och enhet.

Bas: Pedagogiska rum för en barngrupps dagliga behov.

Enhet: Grupperingen av dessa baser tillsammans med servande funktioner såsom hygienrum och toaletter.

Barngrupp: Den grupp som barnet ingår i under större delen av sin dag på förskolan (Skolverket).

Lokalernas utformning

Lokalerna ska ges en generell utformning så att barn i alla åldrar och med alla funktionsvariationer kan tas emot i alla delar av byggnaden. I tabellerna nedan anges Utbildningsförvaltningen ställningstaganden i förhållande till de funktionskrav som anges i SKR:s funktionsprogram. I rubrikerna används begreppen *UBF:s krav på avsteg* och *UBF förordar*. Med *avsteg* avses de avvikelser från funktionsprogrammet som UBF förskola beslutat. Med *förordar* avses aspekter som UBF förskola anser är viktiga gällande lokalernas utformning. I varje unikt projekt förs en dialog om de viktiga aspekterna mellan UBF förskola, Skolfastigheter, KLK stab fastighet, arkitekter och andra aktörer. Det är viktigt att parterna har en dialog angående vilka aspekter som kan bli fördyrande.

Figur 1 och 2 på sida 6–7 beskriver sammansättningen av basernas rum och hygienrum inom en enhet. Figuren är gjord enligt samma modell som SKR:s funktionsprogram.

SKR:s funktionskrav	UBF:s krav på avsteg	Kommentar
<p>2.2.1 GROVENTRÉ OCH KAPPRUM</p> <p>GROVENTRÉ För barnens behov av mindre sammanhang och begränsning av intryck ska gårdsentré och groventréer vara uppdelade om minst en vardera per enhet.</p> <p>KAPPRUM Kapprummet kan vara uppdelat i mindre sektioner, till exempel ett per groventré, men kan också vara en sammanhängande yta för hela förskolan. I det senare fallet är det viktigt med organisation och det bör av inredning, eller annat, tydligt framgå de olika barngruppernas tillhörighet.</p>	<p>Kapprummet ska vara indelat i mindre sektioner. Varje barngrupp/bas bör ha ett tydligt avgränsat kapprum.</p>	<p>En groventré per enhet minskar risken för crowding.</p> <p>Ett avgränsat kapprum där det tydligt framgår tillhörighet skapar förutsättningar för tillgänglighet och förutsägbarhet för barn och vårdnadshavare. Ett avgränsat kapprum skapar trygghet och ger även bra förutsättningar för en dämpad ljudnivå.</p>

SKR:s funktionskrav	UBF:s krav på avsteg	Kommentar
<p>2.2.2 ENHET Varje enhet ska ha tre i tre baser för tre mindre barngrupper.</p> <p>Varje enhet ska kunna ställas om till två baser för två större barngrupper.</p>	<p>Varje enhet ska ha två baser som ska vara speglade och likvärdiga i hela förskolan.</p> <p>(Se figur 1 och 2)</p>	<p>Två baser istället för tre frigör barnyta som annars skulle tas i anspråk för en tredje passage och ingång.</p>

SKR:s funktionskrav	UBF förordar	Kommentar
<p>2.2.3 BAS Basen består av <i>minst</i> två pedagogiska rum per barngrupp. Ytterligare rum kan delas med annan bas.</p>	<p>UBF förordar att varje barngrupp/bas (A+B) har <i>tre</i> pedagogiska rum, ett större (A1/B1) och två mindre (A2, A3/ B2, B3).</p> <p>Utöver dessa tre rum per barngrupp/bas är det önskvärt att det finns ett ytterligare större rum (AB 4) för baserna att använda gemensamt. Det ska finnas ingång till rummet från båda baserna.</p> <p>(Se figur 1 och 2)</p>	<p>Tre rum per barngrupp/bas ger förutsättningar för fler pedagogiska funktioner och möjlighet att bedriva undervisning avskilt och i mindre grupper. Tre rum per barngrupp/bas ger även barnen större möjlighet till lek, avskildhet, återhämtning och vila. Det är även viktigt med rum med dämpad ljudnivå. Ett ytterligare större gemensamt rum ger förutsättningar för en gemensam pedagogisk funktion.</p> <p>Ta i beaktande att tre rum per barngrupp/bas kan bli fördyrande. En möjlig hantering kan vara att krympa förskolans gemensamma barnytor.</p>

SKR:s funktionskrav	UBF förordar	Kommentar
<p>2.2.4 HYGIENRUM</p> <p>Varje enhet ska ha ett eller flera hygienrum som tillsammans har kapacitet för 36 barn.</p>	<p>UBF förordar att varje barngrupp/bas har ett varsitt hygienrum. För att hygienrummet inte ska användas som passage mellan rum bör det endast finnas en ingång.</p> <p>(Se figur 1 och 2)</p>	<p>Två hygienrum ger bättre förutsättningar för barnens trygghet och integritet och en dämpad ljudnivå.</p> <p>Risk för smittspridning minskar.</p> <p>Ta i beaktande att två hygienrum kan bli fördyrande. En möjlig hantering kan vara att krympa förskolans gemensamma barnytor.</p>

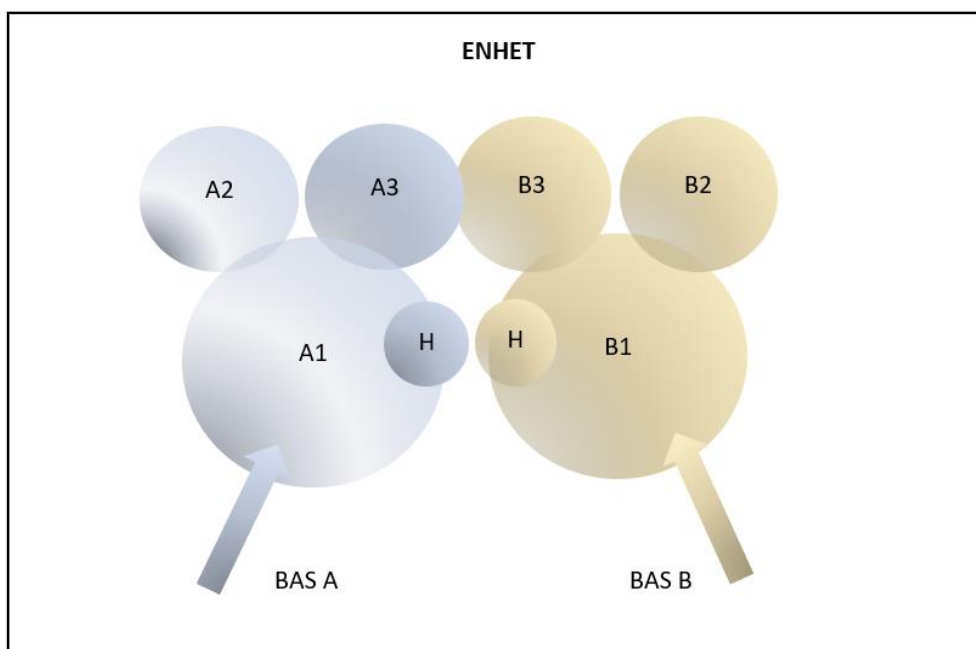
SKR:s funktionskrav	UBF:s krav på avsteg	Kommentar
<p>2.2.5 TOALETTER OCH DUSCH</p> <p>TOALETTER OCH DUSCH SOM SKA FINNAS</p> <p>Om en enhet endast har ett hygienrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minst två barntoaletter. • En standardtoalett. <p>Om en enhet har två hygienrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En barntoalett och en standardtoalett i ett av hygienrummen. • Två barntoaletter i ett av hygienrummen. 	<p>Alla baser ska vara utrustade med endast standardtoaletter i hygienrummen.</p>	<p>Standardtoaletter i hygienrummen ger förutsättningar för en flexibel organisering.</p>

SKR:s funktionskrav	UBF förordar	Kommentar
<p>2.3.5 MATSAL</p> <p>Matsal ska dimensioneras så att minst två tredjedelar av barnen kan äta där fördelat på två matlag. Dvs ska matsal ha plats för minst 1/3 av barnen och deras pedagoger att äta samtidigt.</p>	<p>UBF förordar en matsal per förskolebyggnad.</p> <p>I matsalen kan funktionen ateljé/verkstad finnas.</p>	<p>En matsal per förskolebyggnad frigör yta till andra pedagogiska funktioner. Utrustning för två matsalar är kostnadsdrivande.</p>

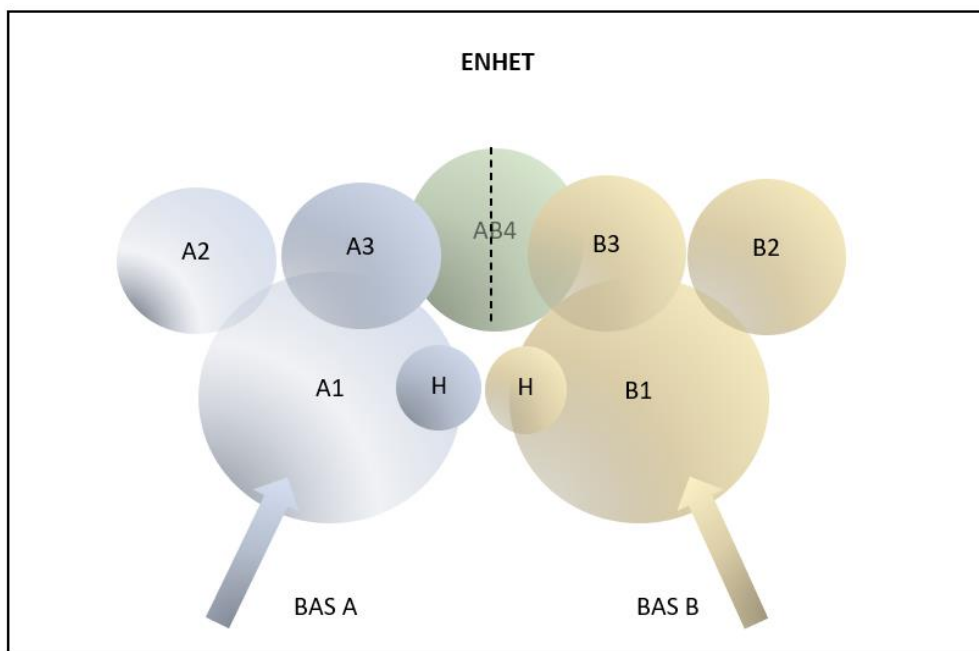
SKR:s funktionskrav	UBF förordar	Kommentar
<p>2.4.2 PERSONALYTA – ARBETSUTRYMME</p> <p>ARBETSPLATS OCH ARBETSNUM</p> <p>Den pedagogiska personalen behöver arbetsplatser för möjlighet att planera, dokumentera och utvärdera. Vardera arbetsplats ska ha plats för skrivbord, dator och förvaring. Antal arbetsplatser för personal enl. respektive koncepttyp, se, s.7. Konceptspecifika krav. Personalens möjlighet till samarbete är viktigt vid planering av arbetsplatser. Arbetsplatser kan de med fördel dela ett stort arbetsrum. Delas arbetsplatserna upp på flera arbetsrum ska dessa rum ligga samlade. Det ska för varje förskola finnas minst ett arbetsrum, med arbetsplats för samnyttjande mellan pedagoger, förskolechef eller rektor, som uppfyller AFS krav för stadigvarande arbetsplats.</p> <p>Minst ett arbetsrum per förskola. Arbetsrum ska uppfylla AFS krav för stadigvarande arbetsplats. Arbetsplatser ska vara samlade, antingen i ett stort arbetsrum, eller flera närliggande arbetsrum. Arbetsplats ska ha plats för skrivbord, dator och förvaring.</p>	<p>UBF förordar att plats för ett mindre konferensbord för ett arbetslag (ca 6–8 personer) ska finnas i samma rum som arbetsrummet. UBF förordar även att samtalsrum och vilrum kombineras till ett och samma rum och att personalytor, såsom arbetsrum, samtalsrum, rektorsrum belägna på en sammanhängande yta.</p>	<p>Stor vikt ska läggas vid personals arbetsmiljö.</p> <p>Det ska finnas bra förutsättningar för personalen att mötas för att arbeta tillsammans.</p>

SKR:s funktionskrav	UBF:s avsteg	Kommentar
<p>2.4.2 PERSONALYTA – ARBETSUTRYMME</p> <p>EXPEDITION Expedition och antal platser enl. respektive koncepttyp. (Med expedition menas rum för förskolechef eller rektor).</p>	<p>Arbetsrum för rektor skall finnas oavsett storlek på förskolan.</p> <p>Det ska finnas ett mindre fönster i dörr eller vägg för transparens med möjlighet att täckas av persienn eller gardin.</p>	<p>Expedition = arbetsrum för rektor.</p> <p>I funktionsprogrammet ingår expedition endast i koncept D.</p> <p>Möjlighet att kunna se in och ut i rektors rum underlättar kontakt och tillgänglighet. Det är viktigt att kunna ha samtal utan insyn.</p>

Figur 1: En enhet med två baser med samband mellan baserna.

Figur 2: En enhet med två baser och ett gemensamt rum för båda baserna

Jan Aili

Chef kommunal förskola